

ПРОПОЗИЦІЇ
щодо доповнень до Стратегії розвитку малого і середнього
підприємництва в Україні на період до 2020 року від
Української мережі сільського розвитку та
ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»

За спільною згодою пропонуємо виокремити у Стратегії положення щодо сприяння розвитку мікро, малого і середнього сільського підприємництва. Ця необхідність обумовлюється специфікою сільського розвитку, яка по-перше, пов'язана з необхідністю розбудови основ економічної децентралізації у сільській місцевості в контексті сучасної реформи місцевого самоврядування. По-друге, стимулювання розвитку малих і середніх господарюючих суб'єктів безпосередньо у аграрному секторі економіки критично важливо, оскільки у 2015 р. тут було зайнято 2871 тис. осіб, із них 2246 тис. (78%) – в особистих селянських господарствах. Ці особи вважаються зайнятими в неформальному секторі (самозайняті без реєстрації) і представляють сегмент малих виробників у сільському господарстві. На них у 2015 р. припадало 45% валової продукції сільського господарства. Самозайняті у сільському господарстві становлять 44% зайнятого сільського населення. У зв'язку з цим підтримка малого і середнього підприємництва у аграрному секторі сприятиме:

- збереженню та розширенню біорізноманіття, природних агроландшафтів, традиційних технологій та культури землеробства;
- нарощенню виробництва безпечної, екологічно чистої, органічної продукції з використанням ручної праці;
- підвищенню рівня знань та практичних навичок дорослого сільського населення;
- соціально-економічному відродженню села та збереженню поселенської мережі;

По-третє, у зв'язку зі звуженням сфери зайнятості безпосередньо у сільському господарстві важливо розширити можливості неаграрного підприємництва у сільській місцевості. Європейський досвід свідчить, що стимулювання сільського мікропідприємництва у позааграрних сферах забезпечує:

- формування соціально орієнтованої сільської економіки;
- формування нових соціальних ролей на селі і народження реального громадянського суспільства (підхід «знизу - вгору»);
- якісне оновлення людського і соціального капіталу на селі, оскільки люди навчаються, розвиваються і усвідомлюють, що самі можуть зробити багато, не чекаючи допомоги «зверху»;
- продукування сільських інновацій, включення села в економіку знань, творчості та емоцій.

Враховуючи вище викладене до проекту Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 р. доцільно внести такі зміни.

1. Проблеми, що потребують розв'язання (стор. 11) – доповнити абзацом:

– розвиток сільського позааграрного підприємництва потребує специфічних підходів.

2. Напрямок реалізації Цілі 1 (стор. 14) – *спрощення процедури реєстрації для нових підприємств* – в кінці викладу доповнити таким текстом.

Необхідно внести зміни до нормативно-правових актів, відомчих інструкцій та регулятивних процедур, що дозволить спростити започаткування і створить сприятливі умови для розвитку МСП в несільськогосподарських видах діяльності.

Одним із напрямків реалізації Цілі 1 визначено *“Підвищення рівня інформаційного забезпечення, в тому числі покращення системи офіційної статистики”*.

Для реалізації цього напрямку стратегію необхідно доповнити частиною, в якій передбачити заходи, спрямовані на реалізацію політики відкритих даних у сфері малого і середнього підприємництва (у тому числі, у сільській місцевості). Зокрема, це передбачає розробку заходів із визначення, затвердження та підготовки наборів даних, як таких, що стосуються малого і середнього підприємництва, так і таких, в яких безпосередньо представники середнього і малого підприємництва мають потребу, з подальшим оприлюдненням на єдиному державному веб-порталі відкритих даних.

3. Напрямок реалізації Цілі 2 (стор. 19) – *розширення кредитування МСП комерційними банками* – в кінці викладу доповнити таким текстом.

Буде запроваджена окрема кредитна лінія для підтримки розвитку МСП в сільській місцевості.

Для реалізації Цілі 2 також важливо створити необхідні передумови та розробити механізми для залучення і стимулювання використання місцевих ресурсів (зокрема, заощаджень населення) як інвестиційних ресурсів у секторі середнього та малого підприємництва на селі.

4. Напрямок реалізації Цілі 4 (стор. 29) – *стимулювання до освіти протягом життя* – в кінці викладу доповнити таким текстом.

Передусім це стосується підвищення рівня знань та практичних навичок сільського населення для організації та комерціалізації несільськогосподарських видів діяльності.

5. Напрямок реалізації Цілі 4 (стор. 30) – *підтримка підприємництва для окремих категорій населення...* доповнити:

– у формулюванні напряму після слів *«колишні військовослужбовці»* додати – *сільське населення*.

– у першому абзаці тексту напряму після слів «колишніх військовослужбовців» додати – сільських жителів.

6. Напряму реалізації Цілі 6 (стор. 36) – *модернізація існуючої інфраструктури підтримки МСП* – в кінці викладу доповнити таким текстом.

Особливої уваги потребує оновлення та створення інфраструктури МСП в сільській місцевості. Крім цього необхідно зосередитися на розбудові інженерних, комунікаційних та інформаційних мереж у сільській місцевості з метою розширення базових послуг для МСП у сфері сільської економіки.